TERÂVİH VE TEHECCÜDLE KASTEDİLEN ŞEY

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed b. Salih el-Useymîn

Terceme: Muhammed Şahin

Tetkik: Ali Rıza Şahin

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ المقصود بالتراويح والتهجد ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Ramazan ayında Allah -azze ve celle-'ye yapılan ibâdetlerden ve yakınlaşma yollarından birisi de terâvihtir. Terâvih ve teheccüdle kast edilen şey nedir?

Cevap:

Terâvih; hakkında Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

((مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَـا تَقَـدَّمَ مِـنْ ذَنْبِهِ.)) [رواه مسلم]

"Kim, vâdettiği sevâba inanarak ve sevâbını Allah'tan umarak Ramazan gecelerini namaz kılarak geçirirse, geçmiş (küçük) günahları bağışlanır."[1]

---

[1] Müslim

Diye buyurduğu Ramazan'da yapılan gece ibâdetidir.

Bu ibâdetin terâvih diye adlandırılmasının sebebi: Daha önce de geçtiği gibi insanlar bu namazı uzun uzun kılıyorlar ve her dört rekât kıldıkça -yani iki defa selâm verince- biraz dinleniyorlar (istirahat ediyorlar) sonra yeniden başlıyorlardı.

Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun- şu hadisi de bu anlama gelmektedir:

((مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزِيـدُ فِي رَمَضَـانَ وَلَا فِي غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَـةَ رَكْعَـةً، يُصَـلِّي أَرْبَعًـا فَـلَا تَسَـلْ عَـنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُـولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي ثَلَاثًا.)) [متفق عليه]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, ne Ramazan gecelerinde, ne de başka gecelerde, (sabah namazı hariç) on bir rekâttan fazla namaz kılmazdı. Önce dört rekât namaz kılardı ki, sen onun güzelliğini ve uzunluğunu hiç sorma! Sonra dört rekât

kılardı ki, sen onun güzelliğini ve uzunluğunu hiç sorma! Sonra üç rekât daha kılardı."[1]

Âişe -Allah ondan râzı olsun-, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu dört rekatı ikişer ikişer kıldığını, fakat her dört rekât ile diğerlerinin arasını ayırdığını kastediyordu.

Bu terâvih, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bir sünnetidir. Fakat o bunu ashâbına üç gece kıldırdı, sonra namaz kıldırmaktan geri kaldı ve şöyle buyurdu:

((إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ.))

[متفق عليه]

"Ben bunun (Terâvih namazının) **üzerinize farz kılınmasından korktum."**[2]

Bir kimsenin, Ramazan gecelerini ibâdetle geçirmenin ecrine nâil olmak için bunu ihmal etmemesi

---

[1] Buhârî ve Müslim

[2] Buhârî ve Müslim

gerekir.Ramazan gecelerini ibâdetle geçirmenin ecri; geçmiş küçük günahlardan bağışlanmaktır.

Ayrıca bu namazı, imamla birlikte (cemaatle) kılmaya devam etmesi gerekir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ قَامَ مَـعَ الْإِمَـامِ حَـتَّى يَنْصَرِفَ كَتَـبَ اللَّهُ لَهُ قِيَـامَ لَيْلَةٍ.)) [رواه أبو داود وصححه الألباني]

"Her kim, namazı (Terâvih namazını) **bitirinceye kadar imamla birlikte kılarsa, ona geceyi ibâdetle geçirmiş gibi ecir yazılır."**[1]

Şüphesiz günümüzde kılınan terâvih namazında birçok hatalar yapılmaktadır.Bu hataların kimisi imamlar, kimisi de başkaları tarafından yapılmaktadır.

İmamların hataları şunlardır:

Pek çok imam terâvih namazını o kadar çok hızlı kıldırmaktadırlar ki, onların arkasında namaz kılanların

---

[1] Ebu Davud rivâyet etmiş, Elbânî de hadis sahihtir demiştir.

ta'dili erkana riâyet etmeleri mümkün değildir. Yaşlı, zayıf ve hasta gibi kimselerin bu hıza dayanmaları onlara zor gelmektedir. Bu, onlara yüklenen emânete aykırı bir davranıştır. Çünkü imam, kendisine emânet bırakılan kimse gibidir. Kendisine uyanlar için en fazîletli olanı yapması gerekir.Şayet tek başına kılmış olsaydı serbest hareket edebilir, dilerse ta'dili erkanı ihlal etmeyecek şekilde namazı hızlı, dilerse yavaş kılabilirdi.Fakat imam olduğunda kendisine uyanlar için en hayırlı olanı yapması gerekir. İlim ehli, imamın, kendisine uyanların hepsinin veya bir kısmının bazı sünnetleri yapmalarını engelleyecek bir hızda namaz kıldırmalarının mekruh olduğunu belirtmişlerdir.Hal böyle olunca bir imam, nasıl olur da kendisine uyanların ta'dili erkana riâyet ve imamı takip etmek gibi onun arkasından yapılması gereken şeyleri yerine getirmeyi engelleyici hızda namaz kıldırabilir?!!

Aynı şekilde bazı imamlar da terâvih namazını, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bazen kıldığı vitir şeklinde kılmaktadırlar.Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bazen vitri beş rekât olarak kılar ve

son rekâta kadar oturmazdı, bazen yedi rekât olarak kılar ve sadece sonunda otururdu veya dokuz rekat olarak kılar, sekizinci rekâtta oturup teşehhüdü okur, sonra kalkar ve dokuzuncu rekâtı kılardı. Bazı imamlar da böyle yapmaktadırlar.Oysa Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in insanlara namaz kıldırırken böyle bir şey yaptığını bilmiyorum. Bunu sadece evinde kılarken yapıyordu. Bunun yani bir kimsenin sadece sonunda oturarak vitri beş veya yedi rekât olarak kılması veya sekizinci rekâtta oturup teşehhüdden sonra selâm vermeden ayağa kalkıp dokuzuncu rekâtı kılmasının sünnette aslı olsa bile imamın Ramazan'da bunu yapması insanlarda karmaşıklığa neden olur. Dolayısıyla bir insan iki rekâta niyet ederek namaza girer. Sonra bazı insanlar imam iki veya dört rekât kıldığı ve imam selâm verdiği zaman dışarı çıkma ihtiyacı duyabilir ve dışarı çıkar. Bazı insanlar da küçük abdestini gidermek için sıkışmış olabilir ve imamla beraber beş veya yedi veya dokuz rekât kılmak ona zor gelebilir. Eğer imam, bu konuda sünnetin açıklamak istiyorsa, ona deriz ki: Sünneti

beyan et ve şöyle de: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- vitri beş ve yedi rekât olarak da kılardı ve sadece son rekâtta otururdu. Dokuz rekât da kılardı, sekizinci rekâtın sonunda oturur, teşehhüdü okur, selâm vermeden ayağa kalkar, dokuzuncu rekâtı kılar, teşehhüde oturur ve selâm verirdi. Sen, bunu bilmeyen cemaatle yapma veya bazı insanlar namaza sonradan gelmiş olabilirler, dolayısıyla bu onlara karmaşık veya zor gelebilir.

Üstelik ben,şimdiye kadar Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbıyla birlikte bu şekilde bir vitir kıldığını bilmiyorum.Bunu sadece evinde yapardı.

Terâvih namazını kılan imamın dışındakilerin yaptıkları hatalara gelince, bazı insanların terâvih namazını böldüklerini görürsün. Bunlar terâvih namazını iki veya dört rekâtını bir mescitte ve aynı şekilde kalanını da başka bir mescitte kılmaktadırlar. Aynı şekilde vakitlerini kaybetmekte ve Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

((مَنْ قَامَ مَـعَ الْإِمَـامِ حَـتَّى يَنْصَرِـفَ كَتَـبَ اللَّهُ لَهُ قِيَـامَ لَيْلَةٍ.)) [رواه أبو داود وصححه الألباني]

"Her kim, namazı (Terâvih namazını) **bitirinceye kadar imamla birlikte kılarsa, ona geceyi ibâdetle geçirmiş gibi ecir yazılır."**[1]

Buyurduğu büyük ecri kaçırmaktadırlar. Onların bu şekilde namaz kılmaları, bu büyük ecirden mahrum etmektedir.

Aynı şekilde imama uyan bazı kimselerin imama uymakta hata ettiklerini ve namazda ondan önce hareket ettiklerini görürsün.

Oysa Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((أَمَا يَخْشَى الَّذِي يَرْفَعُ رَأْسَـهُ قَبْـلَ الْإِمَـامِ أَنْ يُحَـوِّلَ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ أَوْ يَجْعَلَ صُورَتَهُ صُـورَةَ حِمَـارٍ.)) [رواه أبـو داود وصححه الألباني]

---

[1] Ebu Davud rivâyet etmiş, Elbânî de hadis sahihtir demiştir.

"(Rükû veya secdede) **imamdan önce başını kaldıran kimse, Allah'ın, onun başını eşeğin başına veya sûretini, eşeğin sûretine çevirmesinden korkmaz mı?**[1]"[2]

---

[1] Ebu Davud rivâyet etmiş, Elbânî de hadis sahihtir demiştir.

[2] Muhammed b. Salih el-Useymîn; "İbâdetler Fıkhı", s: 169